

**KONFERENCIA AZ EURÓPAI UNIÓHOZ
TÖRTÉNŐ CSATLAKOZÁSRÓL
– MONTENEGRÓ –**

**Brüsszel, 2025. december 15.
(OR. en)**

AD 22/25

LIMITE

CONF-ME 9

CSATLAKOZÁSI DOKUMENTUM

Tárgy: AZ EURÓPAI UNIÓ KÖZÖS ÁLLÁSPONTJA
– 11. fejezet: Mezőgazdaság és vidékfejlesztés

AZ EURÓPAI UNIÓ KÖZÖS ÁLLÁSPONTJA

11. tárgyalási fejezet: Mezőgazdaság és vidékfejlesztés

Az Európai Unió ezen álláspontja a Montenegróval tartandó csatlakozási konferenciára kidolgozott általános álláspontján (AD 23/12 CONF-ME 2/12) alapul, és megfelel az abban jóváhagyott tárgyalási alapelveknek, különösen az alábbiaknak:

- a felek bármelyike által a tárgyalások valamely fejezetére vonatkozóan kifejtett nézetek nem befolyásolhatják az egyéb fejezetekkel kapcsolatban kialakítandó álláspontot,
- a tárgyalások folyamán a sorban megvizsgálandó fejezetekre vonatkozóan elért – akár részleges – megállapodások mindaddig nem tekinthetők véglegesnek, amíg átfogó megállapodás nem születik,
- a tárgyalási keret 24., 28., 41. és 44. pontjában meghatározott követelmények.

Az EU ösztönzi Montenegrót jogszabályai uniós vívmányokkal való összehangolásának folytatására, valamint a vívmányok hatékony végrehajtásának és érvényesítésének a csatlakozás időpontjára történő biztosítására – különösen ami a kifizető ügynökségnek és az integrált igazgatási és kontrollrendszernek (IACS) a működőképessé tételét illeti –, valamint arra, hogy már a csatlakozást megelőzően dolgozzon ki az EU szakpolitikáihoz és eszközeihez a lehető legközelebb álló szakpolitikákat és eszközöket, megjegyezve, hogy a csatlakozás előtt további uniós vívmányok is hatályba léphetnek.

Az EU nyugtázza egyrészt, hogy Montenegró az AD 2/16 CONF-ME 2, valamint az AD 19/25 CONF-ME 6 tárgyalási álláspontjában elfogadja a 11. fejezet szerinti, 2025. szeptember 1-jén hatályban lévő uniós vívmányokat, másrészt azt, hogy az ország kijelenti, hogy az EU-hoz való csatlakozásának időpontjára készen fog állni azok végrehajtására, miközben több, átmeneti intézkedés és az uniós vívmányoktól való eltérés iránti kérelmet is előterjeszt.

Az EU kiemeli, hogy az uniós támogatásnak az előcsatlakozási időszakban történő megfelelő felhasználása, ellenőrzése, nyomon követése és értékelése kulcsfontosságú mutató lesz a pénzügyi ellenőrzés területén meglévő uniós vívmányok e tárgyalási fejezettel kapcsolatos végrehajtására vonatkozó montenegrói képesség megítéléséhez.

Montenegró átmeneti időszakok iránti kérelmére adandó általános válaszként az EU emlékeztet azon általános tárgyalási álláspontjára, miszerint az átmeneti intézkedések rendkívüliek, idő és hatály tekintetében korlátozottak, és a vívmányok alkalmazásának szakaszait egyértelműen meghatározó tervvel egészülnek ki. Nem járhatnak az EU szabályainak vagy szakpolitikáinak módosításával, nem akadályozhatják azok megfelelő működését, és nem vezethetnek a verseny jelentős torzulásához.

Az EU úgy véli, hogy a csatlakozási okmányban rögzíteni kell, hogy a Tanács – a Bizottság javaslata alapján minősített többséggel eljárva és az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően – kiigazíthatja a csatlakozási okmány közös agrárpolitikára vonatkozó rendelkezéseit, ami az uniós szabályok változásai következtében szükségesnek bizonyulhat. E kiigazításokra már a csatlakozás időpontját megelőzően is sor kerülhet.

Az EU úgy véli, hogy a csatlakozási okmányban meg kell határozni a szükséges jogalapokat az átmeneti intézkedéseknek az alábbi feltételek mellett történő elfogadásához.

Amennyiben átmeneti intézkedésekre van szükség ahhoz, hogy elő lehessen segíteni a jelenlegi montenegrói rendszerből a közös agrárpolitikának a csatlakozási okmány mezőgazdasággal foglalkozó szakaszaiban meghatározott feltételek szerinti alkalmazásából eredő rendszerbe való átmenetet, ezeket az intézkedéseket – a megfelelő bizottsági eljárás keretében – a Bizottság fogadja el. Lehetővé kell tenni ilyen intézkedések meghozatalát a csatlakozás időpontját követő hároméves időszak alatt, és ezen intézkedések alkalmazását erre a hároméves időszakra kell korlátozni. Mindazonáltal rendelkezni kell arról, hogy a Tanács – a Bizottság javaslata alapján egyhangúlag eljárva és az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően – meghosszabbíthassa ezt az időszakot.

Amennyiben az átmeneti intézkedések a közös agrárpolitikára vonatkozó, a csatlakozási okmányban nem szereplő, a csatlakozás eredményeként szükségessé váló eszközök végrehajtásához kapcsolódnak, akkor azokat a csatlakozás időpontját megelőzően a Tanács – a Bizottság javaslata alapján, minősített többséggel eljárva – fogadja el, illetve amennyiben az átmeneti intézkedések eredetileg a Bizottság által elfogadott eszközöket érintenek, akkor azokat a Bizottság fogadja el az adott eszközök elfogadásához szükséges eljárásokkal összhangban.

A mezőgazdaság és a vidékfejlesztés területére vonatkozó uniós vívmányok legnagyobb részét a csatlakozástól kezdődően közvetlenül alkalmazni kell, ezért ezek esetében nincs szükség átültetésre. Az EU ugyanakkor hangsúlyozza annak kiemelkedő fontosságát, hogy Montenegró képes legyen az uniós vívmányok végrehajtására és érvényesítésére. Biztosítandó azt, hogy a csatlakozástól kezdve zökkenőmentesen végre tudja hajtani a közös agrárpolitikát, Montenegrónak már jóval a csatlakozást megelőzően bizonyítania kell, hogy rendelkezik az uniós vívmányok hatékony végrehajtásához és érvényesítéséhez szükséges közigazgatási kapacitással. Az EU felszólítja Montenegrót, hogy folytassa a 11. fejezet szerinti uniós vívmányok teljes körű végrehajtására és érvényesítésére irányuló erőfeszítéseit, mégpedig oly módon, amely biztosítja azok hatékony és tényleges – a korrupció elleni erőteljes biztosítékok mellett történő – alkalmazását. Ennek tükrében az EU szoroson nyomon fogja követni a végrehajtás – mindenekelőtt a kifizető ügynökség létrehozására és az integrált igazgatási és kontrollrendszer kialakítására vonatkozó végrehajtási terv – terén elért eredményeket, összhangban a Montenegró által rendelkezésre bocsátott kapcsolódó ütemtervvel.

Horizontális kérdések

Az EU nyugtázza, hogy Montenegró folytatta jogszabályainak az uniós vívmányokkal való összehangolását többek között azáltal, hogy 2025. július 31-én elfogadta az agrárpolitika, a vidékfejlesztési politika és a halászati politika intézkedéseinek végrehajtásáról szóló törvényt, amely meghatározza a kifizető ügynökség jogállását, megbízatását és szervezeti felépítését.

Montenegró agrárpolitikájának jogalapját a mezőgazdaságról és vidékfejlesztésről szóló törvény képezi. Ez a törvény az agrárpolitika fejlesztésével és céljaival kapcsolatos valamennyi kérdést szabályozza, beleértve az ágazatnak nyújtott támogatást és annak feltételeit, valamint a kapcsolódó nyilvántartásokat és kimutatásokat is. Az EU nyugtázza, hogy Montenegró a tervek szerint 2025 végéig módosításokat fog elfogadni a törvényhez, hogy folytassa annak az uniós vívmányokkal való összehangolását.

Az EU nyugtázza, hogy Montenegró a mezőgazdaság, a vidékfejlesztés és a halászat területén egy kifizető ügynökséggel rendelkezik majd, valamint hogy az ország elfogadta a kifizető ügynökség belső struktúrájáról és munkaköri besorolásairól szóló rendeletet. Montenegró hat regionális irodát tervez, amelyek közül az egyik már meg is kezdte működését.

Az EU nyugtázza továbbá, hogy Montenegró – az uniós közös állásponthoz (AD 27/16 CONF-ME 13) meghatározott tárgyalási zárókritériumokkal összhangban – végrehajtási tervet fogadott el a kifizető ügynökség létrehozására és az integrált igazgatási és kontrollrendszer létrehozására vonatkozóan.

Az EU nyugtázza, hogy Montenegró azt tervezi, hogy a csatlakozás napjától kezdve teljes mértékben működőképes kifizető ügynökséggel fog rendelkezni, és hogy az említett időponttól az integrált igazgatási és kontrollrendszer is rendelkezésre áll majd. Montenegró a végrehajtási tervben részletes stratégiát dolgozott ki, amelyben egyértelműen felvázolja a csatlakozásig tartó időszakban elvégzendő és lezárandó valamennyi feladatot és tevékenységet. A tervhez a montenegrói közigazgatási kapacitás folyamatos megerősítése iránti szilárd elkötelezettség is társul, és a költségvetési szükségletek is egyértelműen meghatározásra kerültek. Az EU nyomon fogja követni a Montenegró által a végrehajtási terv követése és a hozzá kapcsolódó ütemterv betartása érdekében tett intézkedéseket.

Az EU nyugtázza, hogy létrejöttek az integrált igazgatási és kontrollrendszer egyes elemei. Az (EU) 2021/2116 európai parlamenti és tanácsi rendelettel való teljes körű összehangolás elérése érdekében tovább kell fejleszteni a rendszert, és azt új elemekkel kell kiegészíteni. Montenegró mezőgazdasági parcellaazonosító rendszerének (MePaR) kialakítása 2018-ban vette kezdetét; a rendszer fejlesztése jelenleg is tart, ennek keretében hamarosan sor kerül majd annak korszerűsítésére, valamint az ország egész területére vonatkozó új digitális ortofotótérképek beszerzésére. Az EU emlékeztet arra, hogy – a végrehajtási tervvel összhangban – a csatlakozás időpontjáig sor fog kerülni egy területi monitoring rendszer létrehozására.

Az EU elismerését fejezi ki a Montenegró által az Uniónak a mezőgazdaságot és a vidékfejlesztést célzó előcsatlakozási támogatási eszköze (IPARD) végrehajtása terén elért eredményekért, mely eszköz 2018 óta van jelen az országban. Az EU ehhez kapcsolódóan arra ösztönzi Montenegrot, hogy az elért eredményekre építve biztosítsa az uniós vidékfejlesztési politika csatlakozástól történő végrehajtásához szükséges közigazgatási kapacitást. Az EU hangsúlyozza, hogy az e területre vonatkozó uniós követelmények teljes körű végrehajtása és az ellenőrzési kapacitás megléte előfeltétele annak, hogy a csatlakozástól kezdve alkalmazni lehessen az uniós támogatásra jogosult vidékfejlesztési intézkedéseket.

Az EU továbbá nyugtázza, hogy Montenegró kellő előrelépést mutatott fel a kifizető ügynökség és az integrált igazgatási és kontrollrendszer létrehozása terén – a mezőgazdasági parcellaazonosító rendszert (MePaR) is beleértve –, valamint hogy Montenegró teljes mértékben elkötelezett amellett, hogy minden lépést megtegyen annak érdekében, hogy a csatlakozás napjára biztosítsa a kifizető ügynökség és az integrált igazgatási és kontrollrendszer teljes körű működését. Az EU elvárja Montenegrotól, hogy folytassa az annak biztosítására irányuló erőfeszítéseit, hogy legkésőbb az ország uniós csatlakozásának időpontjára teljes mértékben működőképese legyenek a közös agrárpolitika (KAP) keretében felmerülő kiadásokkal foglalkozó irányítási és kontrollrendszerek, biztosítva, hogy a kifizetések kizárólag a jogszerű kedvezményezettekhez jussanak el.

Az EU megjegyzi, hogy az elkövetkező időszakban szorosan figyelemmel fogja kísérni a Montenegró által e tekintetben elért eredményeket, és hogy adott esetben az Unió pénzügyi érdekeinek védelme céljából a csatlakozási szerződésben rögzítendő megfelelő védrendelkezéseket fog javasolni.

Az EU nyugtázza, hogy Montenegró megerősítette: várhatóan nem okoz majd problémát számára sem a megosztott irányítási rendszer alkalmazása, sem pedig a közraktározásra és a költségvetési fegyelemre vonatkozó uniós előírásoknak való megfelelés.

Az EU tudomásul veszi a Montenegró által a **mezőgazdasági fenntarthatósági információs hálózatra (FSDN)** vonatkozóan nyújtott tájékoztatást. Az (EU) 2023/2674 rendelettel és az (EU) 2024/2746 bizottsági végrehajtási rendelettel való összehangolás érdekében folytatódni fog a jogszabályok további aktualizálása. Az EU nyugtázza, hogy a Gazdasági Elemzésekért és a Piacért Felelős Főosztályán keresztül a Mezőgazdasági, Erdészeti és Vízgazdálkodási Minisztérium felel az FSDN-rendszerért, az adatgyűjtést pedig a szaktanácsadási szolgálatok végzik. Az EU nyugtázza, hogy folytatódni fog a rendszer továbbfejlesztése, beleértve annak a környezeti és társadalmi adatokra való kiterjesztését is az uniós vívmányokkal összhangban.

Az EU tudomásul veszi a Montenegró által az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletben meghatározott **kereskedelmi mechanizmusok és piacirányítási intézkedések** végrehajtásával kapcsolatban nyújtott tájékoztatást. Az EU megjegyzi, hogy az ezen intézkedésekre vonatkozó uniós vívmányok az EU-hoz való csatlakozásának időpontjától lesznek alkalmazandók Montenegróra, és hangsúlyozza annak fontosságát Montenegró számára, hogy az ország biztosítsa az e területre vonatkozó uniós vívmányok végrehajtásához és érvényesítéséhez szükséges közigazgatási struktúrák meglétét.

Az EU hangsúlyozza, hogy Montenegrónak össze kell hangolnia jogszabályait az agrár-élelmiszeripari ellátási láncra vonatkozó uniós vívmányokkal annak érdekében, hogy ezáltal legkésőbb a csatlakozás időpontjáig teljes mértékben átültesse nemzeti jogába a tisztességtelen piaci gyakorlatokról szóló (EU) 2019/633 irányelvet. Ehhez olyan jogszabályokat kell elfogadni, amelyek a beszállítók esetében a védelemnek legalább az irányelvben meghatározott minimumszintjét biztosítják, és ki kell jelölni az irányelvben meghatározott hatáskörökkel rendelkező illetékes jogalkalmazó hatóságot (vagy hatóságokat), mely hatáskörök nevezetesen a következők: panaszok befogadása és kivizsgálása (a bizalmas kezelés lehetővé tételét is beleértve), hivatalból történő eljárás, információk bekérése, vizsgálatok végzése, a jogsértés abbahagyására kötelezés, valamint hatékony, arányos és visszatartó erejű szankciók kiszabása. Montenegrónak emellett az uniós tagállamokban működő releváns egyéb uniós hatóságokkal is együtt kell működnie, amelyek a tisztességtelen piaci gyakorlatokról szóló irányelv érvényesítését végzik, továbbá figyelemfelkeltő tevékenységeket kell folytatnia a beszállítók és a vevők számára, valamint a nyomon követésre és a jelentéstételre vonatkozó rendelkezéseket kell bevezetnie annak érdekében, hogy a keret a tagság első napjától kezdve teljes mértékben működőképes legyen.

Az EU tudomásul veszi Montenegró arra irányuló kérelmét, hogy jogosult legyen **védintézkedéseket** alkalmazni az EU-hoz való csatlakozást követően esetlegesen bekövetkező súlyos piaci torzulások esetén. Az EU úgy véli, hogy ezt a kérdést a 2013-as bővítéskor alkalmazotthoz hasonló módon kellene rendezni (vö. a Horvátországgal aláírt csatlakozási okmány 37. cikkével).

Az EU nyugtázza, hogy Montenegró a csatlakozás időpontjáig az uniós vívmányokkal összhangban megteremti a jogalapot a mezőgazdaság területén nyújtott **állami támogatásokra** vonatkozó szabályoknak és az állami támogatások Európai Bizottság felé történő bejelentésére szolgáló rendszernek az alkalmazásához. Az EU hangsúlyozza, hogy a mezőgazdaság területén nyújtott valamennyi állami támogatást a csatlakozásig össze kell hangolni az uniós vívmányokkal.

Az EU nyugtázza, hogy Montenegró lehetőséget kér arra, hogy a csatlakozás időpontjától számított hároméves átmeneti időszak során az EUMSZ 108. cikkének (1) bekezdése értelmében vett létező támogatásként továbbra is folyósíthassa a csatlakozás előtt bevezetett támogatásokat. Montenegró két állami támogatási programot azonosított: az egyik a nyers tej termelésére, a másik a gazdaságokon belüli tejfeldolgozásra vonatkozik.

Az EU úgy véli: ahhoz, hogy az érintett támogatásokat a csatlakozáskor az (EU) 2015/1589 tanácsi rendelet 1. cikkének b) pontja értelmében vett létező támogatásnak lehessen nyilvánítani, valamint annak érdekében, hogy áttekintés álljon rendelkezésre a Montenegróban alkalmazott valamennyi állami támogatásra vonatkozóan, a csatlakozási okmányban elő kell írni, hogy Montenegrónak a csatlakozás időpontja előtt részletes tájékoztatást kell nyújtania a létező támogatásnak nyilvánítandó összes állami támogatási intézkedésről. Az EU továbbá úgy véli, hogy a csatlakozási okmány mezőgazdaságról szóló fejezetébe a következő különös rendelkezést kellene beilleszteni az EUMSZ 107. és 108. cikkének hatálya alá tartozó támogatásokra vonatkozóan.

Az EUMSZ 108. cikkében előírt, a létező támogatásokra vonatkozó eljárások sérelme nélkül, a halásznemű termékek és ezekből származó termékek kivételével az EUMSZ I. mellékletében felsorolt termékek előállításával, feldolgozásával vagy forgalmazásával kapcsolatos tevékenységekre nyújtott, az új tagállamokban a csatlakozás időpontja előtt bevezetett és azt követően is alkalmazandó támogatási programok vagy egyedi támogatások az EUMSZ 108. cikke (1) bekezdésének értelmében létező támogatásnak minősülnek, a következő feltételek mellett:

- A támogatási intézkedésekről a csatlakozás időpontja előtt tájékoztatni kell a Bizottságot. A tájékoztatásnak adatokat kell tartalmaznia minden egyes intézkedés jogalapjára vonatkozóan.
- A csatlakozást megelőzően a Bizottsággal közölt létező támogatási intézkedések, illetve támogatások megadására vagy módosítására vonatkozó tervek a csatlakozás időpontjában bejelentettnek minősülnek. A Bizottság közzéteszi e támogatások listáját.
- E támogatási intézkedések a csatlakozás időpontját követő harmadik év végéig minősülnek az EUMSZ 108. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „létező” támogatásnak.

Amennyiben szükséges, Montenegró módosítja ezeket a támogatási intézkedéseket annak érdekében, hogy azok legkésőbb a csatlakozás időpontját követő harmadik év végére megfeleljenek a Bizottság által alkalmazott iránymutatásoknak. Ezen időpontot követően az iránymutatásokkal összeegyeztethetetlen támogatások új támogatásnak minősülnek.

Az EU megjegyzi, hogy az EUMSZ 108. cikke alapján a Bizottság folyamatosan vizsgálja a tagállamokban létező támogatási programokat, és bármikor javaslatot tehet a belső piac fokozatos fejlődése vagy működése által megkövetelt megfelelő intézkedések meghozatalára. Abban az esetben, ha a Bizottság – azt követően, hogy felhívást intézett az észrevételek megtételére, és hogy az észrevételek beérkeztek – megállapítja, hogy egy létező támogatás nem egyeztethető össze a belső piaccal, vagy hogy azt visszaélészerűen használják fel, úgy határoz, hogy az érintett állam egy kitűzött határidőn belül köteles megszüntetni vagy módosítani a támogatást. Ha az érintett tagállam nem tesz eleget ennek a bizottsági határozatnak, akkor az ügy közvetlenül az Európai Unió Bírósága elé kerül.

Az EU megjegyzi, hogy a csatlakozás időpontjában Montenegróban tárolt **mezőgazdasági termékkészletek** kérdését két szempontból kell megvizsgálni:

- az állami készleteknek az Unió általi átvétele, valamint
- a szabad forgalomban levő készletek kezelése, különösen amikor ezek a készletek meghaladják a szokásosan átvihető készleteket.

Az EU megjegyzi továbbá, hogy – amint az korábbi csatlakozások során is történt – a nemzeti biztonsági készletekre nem terjesztenék ki ezt a gyakorlatot, figyelembe véve azt, hogy azokat a csatlakozás után is megtarthatják.

Az EU úgy véli, hogy a csatlakozás időpontjában tárolt és Montenegró piactámogatási politikájából eredő állami készleteket az 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az állami intervencióhoz kapcsolódó kiadások tekintetében történő kiegészítéséről szóló 906/2014/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 3. cikke (1) bekezdése e) pontjának alkalmazásából eredő értéken kellene átvennie az EU-nak. Montenegró csak abban az esetben lehet jogosult állami készleteinek uniós átvételére, ha a szóban forgó termékekre állami intervenció van érvényben az Unióban a csatlakozás időpontjában, és ha ezek a készletek megfelelnek a vonatkozó uniós intervenciók előírásainak.

Az EU úgy véli, hogy Montenegrónak befizetést kell teljesítenie az uniós költségvetésbe az ország csatlakozásának időpontjában szabad forgalomban levő minden olyan (magán és állami) készlet után, amely meghaladja a szokásos átvihető készletnek tekinthető szintet. A befizetés összegét úgy kell meghatározni, hogy az tükrözze a többletkészlet által a mezőgazdasági termékek piacára gyakorolt hatásokhoz kapcsolódó költségeket. Az EU úgy véli továbbá, hogy a többletkészlet szintjét minden egyes termék esetében annak jellemzőit, piacait, valamint az arra alkalmazandó uniós jogszabályokat figyelembe véve kell meghatározni. Az EU úgy véli, hogy a Bizottságot fel kell hatalmazni a fenti intézkedések végrehajtására és alkalmazására.

A **spekulatív tranzakciók** tekintetében az EU hangsúlyozza, hogy a csatlakozás előtti és utáni eltérő kereskedelmi feltételeket kiaknázó visszaélésekből eredő kereskedelemeltérítésből származó esetleges piaci zavarokat előrelátóan kell kezelni, és lehetőség szerint a csatlakozás előtt meg kell hozni a megfelelő intézkedéseket.

Az EU úgy véli, hogy ezt a kérdést az átmeneti intézkedésekre vonatkozó konkrét rendelkezések – különösen a csatlakozás időpontjában folyamatban lévő behozatali és kiviteli tranzakciókat és a többletkészletek tulajdonosaira kivetett adókat szabályozó rendelkezések, vagy adott esetben bizonyos ágazatok vonatkozásában elfogadott hasonló átmeneti intézkedések – alapján kell kezelni.

KAP – beavatkozástípusok (közvetlen kifizetések, ágazati beavatkozások, vidékfejlesztés)

Az EU tudomásul veszi Montenegrónak a közvetlen kifizetések céljára rendelkezésre álló pénzügyi keretösszeggel kapcsolatos kérelmét.

Az EU hangsúlyozza, hogy **a közvetlen kifizetésekre, valamint az ágazati beavatkozásokra és a vidékfejlesztésre** vonatkozó montenegrói allokációk a Montenegróra vonatkozó átfogó költségvetési elemek részét fogják képezni, és azokról az uniós vívmányok 33. fejezete keretében folynak majd tárgyalások, szükségesnek ítélt esetben további átmeneti rendelkezéseket is előírányozva.

Az EU nyugtázza, hogy Montenegro arra számít, hogy az (EU) 2115/2021 európai parlamenti és tanácsi rendelet 88. cikkének (1) bekezdésével és VII. mellékletével összhangban bizonyos beavatkozástípusokhoz allokálható éves uniós pénzügyi támogatást a 2014 és 2024 közötti időszakra vonatkozó alábbi adatok alapján számítják majd ki:

- a) Montenegro uniós csatlakozásának napján a MePaR-rendszerben szőlőültetvényként nyilvántartásba vett terület;
- b) a borszőlőfajtákkal beültetett szőlőültetvényekre vonatkozó, a 2024. évi mezőgazdasági összeírásból származó adatok;
- c) a gazdasági évenkénti bortermelés.

Az EU hangsúlyozza, hogy **a borágazaton belüli ágazati beavatkozásokra vonatkozó** montenegrói allokációk a Montenegróra vonatkozó átfogó költségvetési elemek részét fogják képezni, és azokról az uniós vívmányok 33. fejezete keretében folynak majd tárgyalások.

Az EU nyugtázza, hogy Montenegró átmeneti időszakot kérelmez a teljes EMGA-hozzájárulásból az (EU) 2021/2115 rendelet 31. cikke szerinti, az éghajlattal, a környezetvédelemmel és az állatjóléttel kapcsolatos rendszerek céljára fordítandó minimális részarány elérése tekintetében, az alábbi ütemtervet javasolva a részarány fokozatos növelésére:

- 10 % a csatlakozás évében,
- 15 % egy évvel a csatlakozás után,
- 20 % két évvel a csatlakozás után,
- 25 % három évvel a csatlakozás után.

Az EU elfogadhatónak tartja ezt a kérelmet, de hangsúlyozza, hogy a végleges végrehajtási módozat Montenegró csatlakozásakor adott esetben felülvizsgálatra kerülhet a 2027 utáni KAP-ról folytatott megbeszélések eredményei alapján.

Az EU tudomásul veszi Montenegró arra irányuló kérelmét, hogy átmeneti időszakot kapjon az (EU) 2021/2115 rendelet 96. cikkének végrehajtását illetően, a termeléstől függő jövedelemtámogatásra vonatkozó 13 %-os felső határhoz kapcsolódóan, lehetővé téve, hogy a csatlakozás időpontjától számított hároméves időszakban a teljes összeg akár 30 %-át is elkülöníthesse termeléstől függő jövedelemtámogatásra.

Az EU elfogadhatónak tartja ezt a kérelmet, de hangsúlyozza, hogy a végleges végrehajtási módozat Montenegró csatlakozásakor adott esetben felülvizsgálatra kerülhet a 2027 utáni KAP-ról folytatott megbeszélések eredményei alapján.

Az EU nyugtázza Montenegro arra irányuló kérelmét, hogy az EMVA-ból biztosított teljes hozzájárulásnak csak a 3 %-át kelljen minimálisan a **LEADER**-intézkedés céljaira elkülöníteni, szemben az (EU) 2021/2115 európai parlamenti és tanácsi rendelet 92. cikkében meghatározott 5 %-os értékkel.

Az EU elfogadhatónak tartja ezt a kérelmet, de hangsúlyozza, hogy a végleges végrehajtási módozat Montenegro csatlakozásakor adott esetben felülvizsgálatra kerülhet a 2027 utáni KAP-ról folytatott megbeszélések eredményei alapján.

Az EU tudomásul veszi Montenegro az irányú kérelmeit, hogy átmeneti időszakokat alkalmazhasson ahhoz, hogy az alábbi ütemterv szerint, fokozatosan vezesse be az (EU) 2021/2115 rendelet 12. és 13. cikke szerinti feltételeességi szabályokat, nevezetesen ami a III. mellékletben felsorolt, jogszabályban foglalt gazdálkodási követelményeket (az 1., a 2., a 3. és a 4. sz. JFGK-t) és az ugyanott felsorolt, a „jó mezőgazdasági és környezeti állapotra” vonatkozó előírásokat (a 2. és a 8. sz. GAEC-előírást) illeti, mégpedig azon követelmények tekintetében, amelyeket a mezőgazdasági termelőknek teljesíteniük kell ahhoz, hogy a feltételeességi szabályokkal összhangban jogosultságot szerezhessenek arra, hogy közvetlen kifizetésekben részesülhessenek:

- a 2. sz. GAEC-előírás (A vizes élőhelyek és a tőzegláp védelme) szerinti követelmények – egy évvel a csatlakozás időpontja után,
- a 8. sz. GAEC-előírás (Nem termelési célú területek vagy tájképi elemek minimális aránya) szerinti követelmények – egy évvel a csatlakozás időpontja után,
- az 1., a 2., a 3. és a 4. sz. JFGK (környezetvédelem és éghajlatváltozás a vízhez, a biológiai sokféleséghez és a tájhoz kapcsolódóan) szerinti követelmények – három évvel a csatlakozás időpontja után. Ez nem érinti az uniós vívmányok szerinti – az érintett rendeletekhez kapcsolódó – kötelezettségekkel való jogszabályi összehangolást.

Az EU elfogadhatónak tartja e fokozatos bevezetés elvét, mivel az megkönnyítené a feltételrendszer kialakítását Montenegroban, és a kérelmezett átmeneti időszak nem haladja meg a három évet. Az EU hangsúlyozza, hogy a végleges végrehajtási módozatok Montenegro csatlakozásakor adott esetben felülvizsgálatra kerülhetnek a 2027 utáni KAP-ról folytatott megbeszélések eredményei alapján.

Az EU nyugtázza Montenegró arra irányuló kérelmét, hogy **a hátrányos természeti adottságokkal (és egyéb sajátos hátrányokkal) rendelkező területeknek** az ország területén való kijelölésére a „Study of areas with natural constraints in agriculture and calculation design (Preparation of Calculation)” (A hátrányos természeti adottságokkal rendelkező mezőgazdasági területek tanulmányozása és a kapcsolódó számítási módszer – A számítások előkészítése) című 2017. évi dokumentum alapján kerüljön sor.

Az EU elfogadhatónak tartja ezt a kérelmet.

Közös piacszervezés

Az EU nyugtázza, hogy Montenegró valamennyi ágazatban folyamatos előrelépést mutat fel jogszabályainak a közös piacszervezésre vonatkozó uniós vívmányokkal való összehangolása terén, a bor-, az olívaolaj- és a mézágazatot, valamint a forgalmazási előírásokat is beleértve. Ami a borágazatot illeti, hamarosan elkészül az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 145. cikke szerinti elektronikus szőlőkataszter, és előrelépés történt az OEM-/OFJ-rendszer hatálya alá tartozó borok tanúsítása terén. Előrelépés történt továbbá az árjelentési és kereskedelmi mechanizmusok javítása terén, és az EU nyugtázza, hogy Montenegró más területeken is tovább folytatja a jogszabályi összehangolást, például ami a termelői szervezeteket és a szakmaközi szervezeteket, az iskolaprogramot és a hasított testek osztályozását illeti. Az EU hangsúlyozza, hogy a csatlakozás időpontjáig el kell érni az 1308/2013/EU rendelettel való teljes körű jogszabályi összehangolást, és biztosítani kell a rendelet végrehajtásához és érvényesítéséhez szükséges közigazgatási kapacitást.

Az EU megjegyzi, hogy Montenegrónak a csatlakozás időpontjától lehetősége lesz arra, hogy uniós finanszírozáshoz jusson az iskolaprogram céljára, mely program célja, hogy javítsa a mezőgazdasági termékek elosztását és a gyermekek étkezési szokásait.

Az EU nyugtázza Montenegró arra irányuló kérelmét, hogy a „**kajmak**” nevű termék kerüljön be az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet VII. mellékletének III. részébe. Az EU elfogadhatónak tartja a kérelmet.

Az EU nyugtázza Montenegró arra irányuló kérelmét, hogy **szőlőtermő területei** szerepelhessenek az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet VII. mellékletének I. Függelékében. Az EU hangsúlyozza, hogy az uniós borvidékek közé való besorolásról objektív adatok és kritériumok alapján kell dönteni a csatlakozást megelőzően annak érdekében, hogy a montenegrói bortermelők számára az alkoholtartalom-növelés és savtompítás művelete tekintetében biztosított legyen a jobbiztonság.

Az EU nyugtázza, hogy Montenegró valamennyi fő borvidéke tekintetében egy legalább tízéves időszakra vonatkozóan benyújtotta a következő adatokkal kísért részletes térképészeti információkat (részletes térkép): teljes körű éghajlati adatok, havi átlaghőmérséklet, az esetleges bioklimatikus indexek, a szőlőültetvények tengerszint feletti magassága, továbbá hogy mely szélességi fokon helyezkednek el, a must cukor- és savtartalma, valamint a minimális természetes alkoholtartalom. A kérelem a szőlészeti-borászati földrajzi termelőterületek objektív, tudományosan jól alátámasztott értékelésén alapul, figyelembe véve a talajt, az éghajlatot és a szőlőterület („terroir”) fogalmához kapcsolódó olyan egyéb tényezőket, mint például a talaj, az éghajlat, a táj, a biológiai sokféleség és azoknak az alkalmazott szőlészeti és borászati eljárásokkal való kölcsönhatása.

Az EU megállapítja, hogy a Montenegró által benyújtott információk alapján az arra irányuló kérelem, hogy Montenegró borvidékeit fel lehessen venni az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet VII. mellékletének I. Függelékébe, az alábbiak szerint elfogadhatónak tekinthető:

a B. szőlőtermő övezetben:

- Montenegróban a Nudo régióban található, szőlővel betelepített területek;

a CII. szőlőtermő övezetben:

- Montenegróban a következő alrégiókban található, szőlővel betelepített területek:

a Crnogorski basen Skadarskog jezera régióban: Crmnica, Podgorički, Bjelopavlići, Riječka nahija, Katunska nahija, Kuči, Piperi;

a Crnogorsko primorje régióban: Ulcinj, Boka Kotorska, Bar-Budva.

Az EU hangsúlyozza, hogy az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet VII. mellékletének I. Függeléke csak azokat a szőlőtermő övezeteket sorolja fel, ahol kereskedelmi célú bortermelés folyik.

Az EU tudomásul veszi a Montenegró által az 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 81. cikkének és 120. cikke (2) bekezdése b) pontjának alkalmazása céljából osztályba sorolt **borszőlőfajták** jegyzékét. Az (EU) 2018/273 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 50. cikke (1) bekezdésének g) pontja értelmében a tagállamok értesítik a Bizottságot az 1308/2013/EU rendelet 81. cikkének és 120. cikke (2) bekezdése b) pontjának alkalmazása által érintett borszőlőfajtákról. Az (EU) 2018/273 rendelet 51. cikkének (2) bekezdésével összhangban a Bizottság közzéteszi a Montenegró által osztályba sorolt borszőlőfajták jegyzékét.

Az EU tudomásul veszi Montenegró azon szándékát, hogy az (EU) 2019/33 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelettel és az (EU) 2019/34 bizottsági végrehajtási rendelettel összhangban kérelmezze az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzéssel ellátott **borokra vonatkozó** alábbi **hagyományos kifejezések** oltalmát:

- „arhivsko vino” (óbor),
- „rezervisano” (rezervbor),
- „probirna berba” (válogatott szüretelésű).

Az EU felkéri Montenegrót, hogy az (EU) 2019/34 bizottsági végrehajtási rendelet 21. cikkével összhangban nyújtson be kérelmet a Bizottságnak azon hagyományos kifejezések oltalma iránt, amelyek megfelelnek az (EU) 2019/33 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet III. fejezetében meghatározott feltételeknek.

Az EU tudomásul veszi, hogy Montenegro elvárja az (EU) 2019/33 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet IV. mellékletének módosítását az állam neve tekintetében, összhangban Montenegró állami státuszának 2006. május 21-i megváltozásával.

Minőségpolitika

Az EU nyugtázza, hogy Montenegro folytatja jogszabályainak az e területre vonatkozó uniós vívmányokkal való további összehangolását. Az EU nyugtázza továbbá, hogy Montenegro nemzeti szabályokat fogadott el a mezőgazdasági termékek elnevezéseinek eredetmegjelölésként, földrajzi jelzésként, illetve hagyományos különleges termékként vagy a minőségre utaló választható kifejezésként való bejegyzésére vonatkozóan. Jelenleg 12 mezőgazdasági terméknevezés áll nemzeti szintű oltalom alatt. A Monteorganica nevű nemzeti tanúsító szerv 2024 májusában szerzett akkreditációt a MEST EN ISO/IEC 17065:2020 szabványnak megfelelően. Montenegro folytatni fogja azon tevékenységeit, amelyek a teljes körű összehangolásra, valamint a földrajzi jelzések oltalmával kapcsolatos jogérvényesítésének és ellenőrzéseinek a további megerősítésére irányulnak.

Az EU tudomásul veszi Montenegró azon kérelmét, hogy a borágazatban a montenegrói nemzeti eljárásnak megfelelően oltalom alatt álló **eredetmegjelöléseket és földrajzi jelzéseket** felvehesse az Európai Bizottság elektronikus nyilvántartásába (e-Ambrosia), és hogy az (EU) 2024/1143 európai parlamenti és tanácsi rendelet 22. cikkével összhangban bejegyezhesse azokat a következőképpen: „Crnogorski basen Skadarskog jezera” OFJ; „Crmnica” OEM; „Podgorički alrégió” OEM; „Bjelopavlići” OEM; „Riječka nahija” OEM; „Katunska nahija” OEM; „Kuči” OEM; „Piperi” OEM; „Crnogorsko primorje” OFJ; „Ulcinj” OEM; „Boka Kotorska” OEM; „Bar-Budva” OEM és „Nudo” OEM.

Az EU kéri az (EU) 2024/1143 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti bejegyzési eljárás elvégzését.

Az EU felkéri Montenegrót, hogy nyújtson be kérelmeket a fent említett nevű borok Montenegróban már oltalom alatt álló eredetmegjelöléseinek és földrajzi jelzéseinek az (EU) 2024/1143 európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti oltalom alatt álló eredetmegjelölésként és oltalom alatt álló földrajzi jelzésként való bejegyzése iránt. Montenegró a 14. cikk (2) bekezdésével összhangban és legkésőbb a csatlakozás időpontjáig nyújthat be kérelmeket.

Az EU tudomásul veszi, hogy Montenegró még a csatlakozás előtt pontosítja, hogy az oltalom alatt álló egyes eredetmegjelölések tekintetében mely hagyományos kifejezéseket kell használni.

Az EU hangsúlyozza, hogy a Montenegró EU-hoz történő csatlakozásának időpontjában meglévő földrajzi jelzésekre és eredetmegjelölésekre vonatkozó nemzeti oltalom az (EU) 2024/1143 rendelet 92. cikkében meghatározott eljárással összhangban a csatlakozástól számított tizenkét hónapig fenntartható. Montenegró az EU-hoz történő csatlakozás napját követő legfeljebb 12 hónapig benyújthatja az említett, nemzeti oltalom alatt álló földrajzi jelzéseket és eredetmegjelöléseket uniós szintű bejegyzés céljából. Amennyiben a bejegyzés iránti kérelmet a fent említett időszak végéig továbbítják a Bizottságnak, a szóban forgó nemzeti oltalom a bejegyzésről szóló határozat meghozatalának napján megszűnik (vagy a kérelem elutasítása esetén az összes bírósági jogorvoslati lehetőség kimerítéséig). Az ilyen nemzeti oltalom következményeiért – amennyiben az elnevezést nem jegyzik be uniós szinten – kizárólag Montenegró a felelős. Az EU hangsúlyozza, hogy Montenegrónak az EU-hoz történő csatlakozásától kezdődően garantálnia kell az uniós szinten bejegyzett földrajzi jelzések, eredetmegjelölések és hagyományos különleges termékek oltalmát.

Ökológiai gazdálkodás

Az EU nyugtázza, hogy Montenegró folytatta jogszabályainak az ökológiai gazdálkodás területére vonatkozó uniós vívmányokkal való összehangolását, elvégezve az (EU) 2018/848 európai parlamenti és tanácsi rendelettel való összehangolást. Az ökológiai gazdálkodásra vonatkozó ellenőrzéseket és tanúsítást a Monteorganica végzi a MEST EN ISO/IEC 17065:2020 szabvány követelményeivel összhangban. Az ökológiai termelés tekintetében emellett két laboratórium szerzett akkreditációt elemzések elvégzésére. Az EU hangsúlyozza annak fontosságát, hogy Montenegróban az uniós csatlakozás időpontjára rendelkezésre álljon az ökológiai gazdálkodás ellenőrzését végző hatékony rendszer, amelynek része az illetékes hatóság általi felügyelet is.

* * *

A fentiekre tekintettel az EU megállapítja, hogy jelenleg ez a fejezet nem igényel további tárgyalásokat.

Az EU hangsúlyozza, hogy különös figyelmet fordít majd a fent említett összes konkrét kérdés nyomon követésére annak biztosítása érdekében, hogy tovább erősödjön Montenegró közigazgatási kapacitása, valamint az e fejezet alá tartozó uniós vívmányok végrehajtására és érvényesítésére való képessége, különös tekintettel a kifizető ügynökségre, az integrált igazgatási és kontrollrendszerre, a mezőgazdasági piacok közös szervezésére és valamennyi KAP-beavatkozásra. Az EU hangsúlyozza annak fontosságát, hogy Montenegró folyamatos és tartós erőfeszítéseket tegyen annak érdekében, hogy a csatlakozás időpontjára minden előírásnak teljes mértékben megfeleljen. Különös figyelmet kell fordítani az e fejezet és az egyéb tárgyalási fejezetek közötti kapcsolatra. Montenegró jogszabályainak az uniós vívmányokkal való összhangja és az ország végrehajtási kapacitása csak a tárgyalások későbbi szakaszában értékelhető véglegesen. Az EU felkéri Montenegrot, hogy – az e fejezetről szóló tárgyalásokra az EU részéről esetlegesen kért, Montenegró által a konferenciára biztosítandó tájékoztatás mellett – rendszeresen adjon részletes írásbeli tájékoztatást a Stabilizációs és Társulási Tanácsnak az uniós vívmányok végrehajtása terén elért eredményekről.

A fenti megfontolásokra figyelemmel az EU szükség esetén megfelelő időpontban visszatér ehhez a fejezethez.

Az EU nyugtázza, hogy Montenegró az AD 2/16 CONF-ME 2 és az AD 19/25 CONF-ME 6 tárgyalási álláspontjában elfogadja a 11. fejezet alá tartozó uniós vívmányokat a 2025. szeptember 1-jén hatályos formájukban. Az EU nyugtázza továbbá, hogy Montenegró kijelentette: folytatni fogja az uniós vívmányokkal való összehangolás folyamatát, és az Európai Unióhoz való csatlakozásának időpontjára készen fog állni azok végrehajtására, miközben több, átmeneti intézkedés és az uniós vívmányoktól való eltérés iránti kérelmet is előterjeszt.

Emellett az Unió emlékeztet arra, hogy 2025. szeptember 1. és a csatlakozás időpontja között az e fejezet alá tartozó uniós vívmányok bővíthetnek.

**TERVEZET – AZ UNIÓS KÖZÖS ÁLLÁSPONTBÓL ADÓDÓ
JOGSZABÁLYMÓDOSÍTÁSOK**

**Okmány a Montenegrói Köztársaság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai
Unióról szóló szerződés, az Európai Unió működéséről szóló szerződés és az Európai
Atomenergia-közösséget létrehozó szerződés kiigazításáról**

[XX.] CIKK

A Tanács a Bizottság javaslata alapján és az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, minősített többséggel eljárva kiigazíthatja ezen okmány közös agrárpolitikára vonatkozó rendelkezéseit, amennyiben az az uniós szabályok változásai – többek között új szabályok elfogadása – következtében szükségesnek bizonyul. Ilyen kiigazítások a csatlakozás időpontja előtt tehetők.

[XX.] CIKK

Amennyiben a jelenlegi montenegrói rendszerből a közös agrárpolitikának az ebben az okmányban meghatározott feltételek szerinti alkalmazásából eredő szabályozási rendszerbe való átmenet elősegítése érdekében átmeneti intézkedésekre van szükség, ezeket az intézkedéseket a Bizottság fogadja el a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet¹ 229. cikkének (2) bekezdésében említett eljárásnak megfelelően, összefüggésben a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról szóló, 2011. február 16-i 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet² 5. cikkével, illetve az alkalmazandó jogszabályokban meghatározott vonatkozó eljárásnak megfelelően. Az ebben a cikkben említett átmeneti intézkedéseket a csatlakozástól számított hároméves időszakon belül lehet elfogadni, és azokat csak ez alatt az időszak alatt lehet alkalmazni. A Tanács, a Bizottság javaslata alapján és az Európai Parlamenttel folytatott konzultációt követően, ezt az időszakot egyhangúlag eljárva meghosszabbíthatja.

---

¹ HL L 347., 2013.12.20., 671. o.

² HL L 55., 2011.2.28., 13. o.

Az első bekezdésben említett átmeneti intézkedéseket szükség esetén a csatlakozás időpontját megelőzően is el lehet fogadni. Ezeket az intézkedéseket a Tanács fogadja el minősített többséggel eljárva, a Bizottság javaslata alapján, illetve az eredetileg a Bizottság által elfogadott eszközöket érintő intézkedéseket a Bizottság fogadja el a szóban forgó eszközök elfogadásához szükséges eljárásoknak megfelelően.

A csatlakozási okmány [xx.] cikkében említett lista: az intézmények által elfogadott jogi aktusok kiigazítása

[X.] MEZŐGAZDASÁG

32013R1308: **Az Európai Parlament és a Tanács 1308/2013/EU rendelete** (2013. december 17.) a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 671. o.)

a) A VII. melléklet a következőképpen módosul:

a) a III. rész 2. pontja a következő szöveggel egészül ki:

„xvii. kajmak;”

b) Az I. Függelék a következőképpen módosul:

i. a 2. pont a következő szöveggel egészül ki:

„i) Montenegróban a Nudo régióban található, szőlővel betelepített területek”;

ii. a 4. pont a következő szöveggel egészül ki:

„h) Montenegróban a következő alrégiókban található, szőlővel betelepített területek:

- a Crnogorski basen Skadarskog jezera régióban: Crmnica, Podgorički, Bjelopavlički, Riječka nahija, Katunska nahija, Kući, Piperi;
- a Crnogorsko primorje régióban: Ulcinj, Boka Kotorska, Bar-Budva.”

32021R2115: Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/2115 rendelete (2021. december 2.) a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint az 1305/2013/EU és az 1307/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 435., 2021.12.6., 1. o.)

a) A 92. cikk a következő bekezdéssel egészül ki:

„(3) Montenegró esetében az EMVA-ból a KAP stratégiai terv megvalósításához nyújtott, a XI. mellékletben megállapított teljes hozzájárulás legalább 3 %-át a LEADER számára kell elkülöníteni.

Montenegró KAP stratégiai tervének teljes időszaka alatt a 112. cikk (2) bekezdésének a) pontjával összhangban a pénzügyi tervben meghatározott, a LEADER számára elkülönítettől eltérő vidékfejlesztési EMVA-kiadások teljes összege nem haladhatja meg az EMVA-ból a KAP stratégiai terv megvalósításához nyújtott, a XI. mellékletben meghatározott teljes hozzájárulás 97 %-át. A Bizottság által a 118. cikkel vagy a 119. cikkel összhangban történő jóváhagyást követően ez a pénzügyi felső határ az uniós jog által meghatározott pénzügyi felső határnak minősül.”

b) A 96. cikk (2) bekezdése a következő albekezdéssel egészül ki:

„Montenegró esetében és a csatlakozást követő első három igénylési évben* ez a Montenegróra vonatkozóan a IX. mellékletben meghatározott összeg legfeljebb 30 %-ára korlátozódik.”

*attól függően, hogy a csatlakozásra pontosan mikor kerül sor, az igénylési éveket a végleges szövegben kell meghatározni.

c) A 97. cikk a következő bekezdéssel egészül ki:

„(1a) Az (1) bekezdéstől eltérve, a IX. mellékletben Montenegró számára meghatározott allokációk következő százalékát a III. cím II. fejezete 2. szakaszának 4. alszakaszában említett agrár-ökológiai programok számára kell elkülöníteni:

- a Montenegró csatlakozásának naptári évére meghatározott allokáció legalább 10 %-a,
- a Montenegró csatlakozásának naptári évét követő első naptári évre meghatározott allokáció legalább 15 %-a,
- a Montenegró csatlakozásának naptári évét követő második naptári évre meghatározott allokáció legalább 20 %-a.”

d) A 118. cikk (1) bekezdése a következő albekezdéssel egészül ki:

„Montenegró legkésőbb [év hó nap]-ig benyújtja a Bizottságnak a KAP stratégiai tervre vonatkozó javaslatát a 107. cikkben említett tartalommal.”

e) A III. melléklet a következőképpen módosul:

a) a 2. sz. GAEC-előírásra vonatkozó bejegyzés a következő lábjegyzettel egészül ki:

„(1a) Montenegró a KAP stratégiai tervében előírhatja, hogy ez a GAEC-előírás csak a csatlakozás évét követő igénylési évtől* legyen alkalmazandó. Ebben az esetben Montenegró igazolja, hogy erre a késedelemre az irányítási rendszer – részletes tervezés alapján történő – létrehozása miatt van szükség.”;

- b) az „1. sz. JFGK”, a „2. sz. JFGK”, a „3.sz. JFGK” és a „4. sz. JFGK” bejegyzések a következő lábjegyzettel egészülnek ki:

„(1a) Montenegró a KAP stratégiai tervében előírhatja, hogy ez a JFGK csak a csatlakozás évét követő harmadik igénylési évtől* legyen alkalmazandó. Ebben az esetben Montenegró igazolja, hogy erre a késedelemre az irányítási rendszer – részletes tervezés alapján történő – létrehozása miatt van szükség.”;

- c) a 8. sz. GAEC-előírásra vonatkozó bejegyzés a következő lábjegyzettel egészül ki:

„(1a) Montenegró a KAP stratégiai tervében előírhatja, hogy ez a GAEC-előírás csak a csatlakozás évét követő igénylési évtől* legyen alkalmazandó. Ebben az esetben Montenegró igazolja, hogy erre a késedelemre az irányítási rendszer – részletes tervezés alapján történő – létrehozása miatt van szükség.”

*attól függően, hogy a csatlakozásra pontosan mikor kerül sor, az igénylési évet a végleges szövegben kell meghatározni.

[XX.] MELLÉKLET

A csatlakozási okmány [XX.] cikkében említett lista: egyéb állandó rendelkezések

[X.] **MEZŐGAZDASÁG**

a) **Az Európai Unió működéséről szóló szerződés, harmadik rész, III. cím, Mezőgazdaság és halászat**

1. A csatlakozás időpontjában Montenegró birtokában lévő és az ország piactámogatási politikájából eredő állami készleteket az 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az állami intervencióhoz kapcsolódó kiadások tekintetében történő kiegészítéséről szóló 906/2014/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet³ 3. cikke (1) bekezdése e) pontjának alkalmazásából eredő értéken kell átvennie az Uniónak. Az említett készletek kizárólag abban az esetben kerülnek átvételre, ha a szóban forgó termékekre a csatlakozás időpontjában állami intervenció van érvényben az Unióban, és ha a készletek megfelelnek az intervencióra vonatkozó uniós követelményeknek.
2. Montenegrónak befizetést kell teljesítenie az uniós költségvetésbe az ország csatlakozásának időpontjában szabad forgalomban levő minden olyan – akár magán, akár állami – készlet után, amely meghaladja a szokásos átvihető készletnek tekinthető szintet.

A befizetés összegét úgy kell meghatározni, hogy az tükrözze a többletkészlet által a mezőgazdasági termékek piacára gyakorolt hatásokhoz kapcsolódó költségeket.

A többletkészlet szintjét minden egyes termék esetében annak jellemzőit, piacait, valamint az arra alkalmazandó uniós jogszabályokat figyelembe véve kell meghatározni.

---

³ HL L 255., 2014.8.28., 1. o. és HL L 347., 2013.12.20., 549. o.

3. Az 1. pontban említett készleteket le kell vonni a rendes átvihető készletet meghaladó mennyiségből.
4. Az 1–3. pontban felvázolt intézkedéseket a Bizottság hajtja végre és alkalmazza a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról szóló, 2021. december 2-i (EU) 2021/2116 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁴ 103. cikkében megállapított eljárással, vagy adott esetben a mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról és a 922/72/EGK, a 234/79/EGK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁵ 19. és 20. cikkében említett eljárásokkal, illetve az alkalmazandó jogszabályokban meghatározott megfelelő bizottsági eljárással összhangban.

b) **Az Európai Unió működéséről szóló szerződés, harmadik rész, VII. cím, 1. fejezet, Versenyszabályok**

Az EUMSZ 108. cikkében előírt, a létező támogatásokra vonatkozó eljárások sérelme nélkül, a halászati termékek és ezekből származó termékek kivételével az EUMSZ I. mellékletében felsorolt termékek előállításával és kereskedelmével kapcsolatos tevékenységekre nyújtott, az új tagállamokban a csatlakozás időpontja előtt bevezetett és azt követően is alkalmazandó támogatási programok vagy egyedi támogatások az EUMSZ 108. cikke (1) bekezdésének értelmében létező támogatásnak minősülnek, a következő feltétel mellett:

- a támogatási intézkedésekről a csatlakozás időpontja előtt tájékoztatni kell a Bizottságot. A tájékoztatásnak adatokat kell tartalmaznia minden egyes intézkedés jogalapjára vonatkozóan. A csatlakozást megelőzően a Bizottsággal közölt létező támogatási intézkedések, illetve támogatások megadására vagy módosítására vonatkozó tervek a csatlakozás időpontjában bejelentettnek minősülnek. A Bizottság közzéteszi e támogatások listáját.

---

⁴ HL L 435., 2021.12.6., 187. o.

⁵ HL L 347., 2013.12.20., 671. o.

E támogatási intézkedések a csatlakozás időpontjától számított három éven át minősülnek az EUMSZ 108. cikke (1) bekezdésének értelmében vett „létező” támogatásnak.

Amennyiben szükséges, Montenegró módosítja ezeket a támogatási intézkedéseket annak érdekében, hogy azok legkésőbb a csatlakozás időpontját követő harmadik év végére megfeleljenek a Bizottság által alkalmazott iránymutatásoknak. Ezen időpontot követően az iránymutatásokkal összeegyeztethetetlen támogatások új támogatásnak minősülnek.

A csatlakozási okmány [ ] cikkében említett lista: Átmeneti intézkedések

[X.] MEZŐGAZDASÁG

32024R1143: **Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1143 rendelete** (2024. április 11.) a borokra, a szeszes italokra és a mezőgazdasági termékekre vonatkozó földrajzi árujelzőkről, valamint a hagyományos különleges termékekről és a mezőgazdasági termékek minőségére utaló választható kifejezésekről, az 1308/2013/EU, az (EU) 2019/787 és az (EU) 2019/1753 rendelet módosításáról, továbbá az 1151/2012/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L, 2024/1143, 2024.4.23., 66. o.)

A 92. cikk a következő bekezdéssel egészül ki:

„(3) Újonnan csatlakozó tagállam esetében a földrajzi jelzéseknek az adott tagállam csatlakozása napján meglévő nemzeti oltalma [egy évvel a csatlakozási okmány hatálybalépését követően]-án/-én megszűnik.

Az újonnan csatlakozó tagállam az első albekezdésben említett időpontig e rendelet 10. cikkének alkalmazása nélkül nyújthat be kérelmeket a Bizottsághoz a nemzeti jog alapján már oltalom alatt álló valamennyi földrajzi jelzés bejegyzése iránt.

Amennyiben a második albekezdésben említett kérelmet nyújtanak be a Bizottsághoz, a nemzeti oltalom megszűnik azon a napon, amikor a bejegyzésről a Bizottság e rendelet 21. cikke szerint határozatot hoz. A bejegyzés iránti kérelem elutasítása esetén a nemzeti oltalom adott esetben az összes bírósági jogorvoslati lehetőség kimerítéséig fennmarad.

Amennyiben az e bekezdésben említett eljárás lezárulásakor valamely elnevezést e rendelet alapján nem jegyeznek be, az ilyen nemzeti oltalom következményeiért kizárólag az érintett tagállam felelős. Adott esetben, a nemzeti oltalom megszűnését követően az érintett tagállam haladéktalanul kérelmezi a vonatkozó földrajzi jelzés lajstromozásának a Nemzetközi Iroda nemzetközi lajstromából való törlését.”

32019R1753: **Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1753 rendelete** (2019. október 23.) az Uniónak a Lisszaboni Megállapodás eredetmegjelölésekről és földrajzi jelzésekről szóló genfi szövegéhez történő csatlakozását követő fellépéséről (HL L 271., 2019.10.24., 1. o.)

A szöveg a következő cikkel egészül ki:

„11a. cikk

A genfi szövegben részes újonnan csatlakozó tagállamokból származó eredetmegjelölésekre és földrajzi jelzésekre vonatkozó átmeneti rendelkezések

- „(1) Azon tagállamok, amelyek a genfi szöveghez való csatlakozást követően csatlakoztak az Unióhoz, kijelölik – a hatáskörének megfelelően – a Bizottságot vagy az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatalát a genfi szöveg 3. cikke értelmében vett egyedüli illetékes hatóságként.
- (2) Minden egyes olyan eredetmegjelölés vagy földrajzi jelzés tekintetében, amely az (1) bekezdésben említett valamely tagállamból származik, és amely be van jegyezve a nemzetközi lajstromba, azon termékek esetében, amelyek az (EU) 2024/1143 rendelet vagy az (EU) 2023/2411 rendelet hatálya alá tartoznak, de ezen rendeletek egyike értelmében sem állnak oltalom alatt, az érintett tagállam – a genfi szöveg 5. cikke (2) bekezdésének (ii) pontjában említett természetes vagy jogi személynek vagy a genfi szöveg 1. cikkének (xvii) pontjában meghatározott kedvezményezettnek a kérelme alapján, vagy saját kezdeményezésére – választása szerint kérelmezi a következők valamelyikét:

a) a szóban forgó eredetmegjelölésnek vagy földrajzi jelzésnek az érintett rendelet szerinti bejegyzése; vagy pedig

b) a szóban forgó eredetmegjelölés vagy földrajzi jelzés lajstromozásának törlése a nemzetközi lajstromból.

Az érintett tagállam [egy évvel a csatlakozási okmány hatálybalépését követően]-ig értesíti a Bizottságot az első albekezdés szerinti választásáról, és benyújtja a vonatkozó kérelmet.

Az első albekezdés a) pontjában említett esetekben a bejegyzés iránti kérelemnek olyan oltalom alatt álló eredetmegjelölésre vagy oltalom alatt álló földrajzi jelzésre kell vonatkoznia, amely megegyezik a nemzetközi lajstromba bejegyzett eredetmegjelöléssel vagy földrajzi jelzéssel.

Amennyiben a határidőn belül nem kerül benyújtásra bejegyzés iránti kérelem, vagy ha az alkalmazandó rendelet szerinti bejegyzés iránti kérelem elutasításra kerül, és a kapcsolódó közigazgatási és bírósági jogorvoslati lehetőségeket kimerítették, az érintett tagállam haladéktalanul kérelmezi a szóban forgó eredetmegjelölés vagy földrajzi jelzés lajstromozásának a nemzetközi lajstromból való törlését.”